

Kannanotto venäläisten investointien rahaliikenneongelmista

207/04.049/2020

KH § 188

Selostus:**Taustaa**

Euroopan unionilla on käytössään neljä erillistä pakotejärjestelmää Ukrainan kriisiin liittyen.

- Ukrainan valtion varojen väärinkäytöstä vastuullisiin henkilöihin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet
- Krimin ja Sevastopolin laittoman liittämisen johdosta käyttöön otetut taloussuhteita rajoittavat toimenpiteet
- Ukrainan alueellista koskemattomuutta, suvereniteettia ja itsenäisyyttä uhkaavista tai heikentävistä toimista vastuullisiin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet
- Ukrainan tilanteen vakautta horjuttavien Venäjän toimien johdosta käyttöön otetut alakohtaiset rajoittavat toimenpiteet.

EU:n pakotteilla on venäläisten pankkien rahoitukseen osallistumisen lisäksi pääasiassa vaikutuksia viejiin.

USA:lla on omat pakotteensa Venäjän suuntaan. SDN, eli Specially Designated Nationals and Blocked Persons List, sisältää henkilöitä, jotka toimivat kohdemaan hyväksi ja yrityksiä, jotka ovat kohdemaan omistuksessa tai hallinnassa. Yhdysvaltalaisilta on kielletty yhteistyö näiden kanssa. Eli yhteistyö listalla olevien henkilöiden ja yritysten kanssa ei ole suotavaa, jos haluaa olla väleissä USA:n kanssa. Nämä pakotteet eivät sido EU:ta, Suomea tai suomalaisia pankkeja.

Venäjän asettamat omat pakotteet eivät koske venäläisten yritysten tai henkilöiden rahaliikennettä.

Suomella ei ole omia pakotteita Venäjää kohtaan.

EU:n pakotteet sitovat Suomea. USA:n asettamat pakotteet eivät sido Suomea, mutta mm. pankit toimivat niiden mukaisesti. Pakotteet sinällään koskevat vain pientä osa Venäjän kansalaisista ja yrityksistä. EU:n ja USA:n asettamat pakotteet eivät selitä rahaliikenteen toimimattomuutta Venäjältä Suomeen, kuin yksittäisissä tapauksissa.

Esimerkki venäläisomisteisen yrityksen tilanteesta**Savonlinnassa:**

Savonlinnassa toimivia venäläisiä yrityksiä on ollut yhteydessä

elinkeinopalveluihin, koska ko. yritysten pankkiasiakassuhde on yksipuolisesti irtisanottu. Punkaharju Resort Oy on yksi näistä yrityksistä. Punkaharju Resort Oy:n omistaja [REDACTED] on antanut luvan käyttää Punkaharju Resort Oy:n tilannetta käytännön esimerkkinä venäläisten yritysten kohtelusta pankkisektorin toimesta.

Punkaharju Resort Oy siirtyi [REDACTED] suoraan omistukseen vuonna 2018. Toiminta käynnistettiin nopealla aikataululla kesää vasten ja rekrytoitiin suomalainen henkilökunta. Myös anniskeluluvat saatiin yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa järjestymään aluehallintoviranomaiselta ja ensimmäinen kesä toi yritykselle rohkaisevan tuloksen. Punkaharju Resort Oy käynnisti uusien investointien suunnittelun yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa. Investointihankkeella oli tarkoitus rakentaa lisää majoituskapasiteettia ja parantaa Kesämaan palveluita ja elämyksiä. Ely-keskus suhtautui myönteisesti investointihankkeeseen, mutta myönteisen investointitukipäätöksen esteenä oli se, että yrityksen omarahoitusosuuden tulisi olla joko yrityksen tilillä tai yrityksellä pitäisi olla lainatarjous, jolla investointihankkeen omarahoitus voitaisiin järjestää. Investointihanke pysähtyi, koska Ely-keskuksen edellyttämä omarahoitusta ei voitu osoittaa, koska rahan siirtäminen Venäjältä Suomeen saatiin toteutettua kuukauden välein muutaman kymmenentuhannen erissä. Investointihanke, joka olisi tuonut Punkaharjun matkailukeskukseen merkittävän investoinnin ja työpaikkoja on nyt pysähdyksissä.

Tulevan matkailukesä näyttää erityisen synkeältä, koska Punkaharju Resort pankkitili on suljettu 30.4.2020. Punkaharju Resort Oy on ollut yhteydessä eri pankkeihin, ja tilipankkia ei venäläisomisteiselle yritykselle ole löytynyt.

Ely-Keskus on hyväksynyt [REDACTED] selvityksen Venäjällä olevien varojen alkuperästä, myöskään pankki ei löytänyt mitään laitonta [REDACTED] rahojen alkuperästä, mutta silti he sulki Punkaharju Resort Oy:n pankkitilin.

Punkaharju Resort Oy ei voi toimia tulevana kesänä, maksaa laskuja ja palkkoja ilman Suomessa toimivaa tilipankkia. 40 savonlinnalaisista jää ilman työpaikkaa tulevana kesänä.

Johtopäätökset

Pankkisektorin virheet sisäisessä valvonnassa, jotka aiheuttivat osalle pankeista valtavat tappiot laajamittaisen rahanpesun selvittyä Baltiassa, ovat johtaneet siihen, että pankkien suhtautuminen venäläisomisteisiin mikro ja PK-yrityksiin on muuttunut siten, että asiakkaita ei haluta palvella ollenkaan. Mieluummin ulkoistetaan venäläinen asiakas, kuin edes hypoteettisesti vaarannetaan oma työpaikka.

Elinkeinopalvelut on ollut yhteydessä Finanssivalvontaan, jossa venäläisyriyten kohtelu pankkisektorilla ja siihen liittyvät ongelmat on tiedostettu.

Savonlinnan kaupungin kannanotto

Savonlinnan kaupunki esittää, että ulkomaalaisomisteisten yritysten pankkiasioiden hoitoon saadaan selkeä linjaus valtiovallan taholta siten, että:

- pelisäännöt ovat selkeät ja tasapuoliset myös venäläisomisteisille yrityksille. Pankkitilin avaaminen ja pankkiasioiden hoito ovat peruspalveluita, joiden tulee olla länsimaisessa yhteiskunnassa kunnossa myös ulkomaalaisille yrityksille.

- valuutan siirtoon Venäjältä Suomeen pitää saada selkeä ja tehokas prosessi, jolla yritys voi siirtää investointeihin ja käyttöpääomaan tarvittavan valuutan nopeasti Suomessa toimivan yrityksen tilille.

valmistelu: yrityspalvelupäällikkö Juha Turtiainen p: 044 571 5853

Kaupunginjohtajan esitys:

Kaupunginhallitus antaa asiasta valtiovarainministerille ja tiede- ja kulttuuriministerille selostusosan mukaisen kannanoton.

Käsittely:

Sanna Metsälä teki esittelijän esityksestä poikkeavan esityksen.

"Kaupunginhallitus ei ota kantaa asiaan, koska kuuluu EU-pakotepolitiikan piiriin ja Suomi on sitoutunut noudattamaan EU:n politiikkaa."

Seija Puputti teki esittelijän esityksestä poikkeavan Eija Stenbergin kannattaman esityksen: "Esitystä muutetaan muotoon:

Kaupunginhallitus ei anna venäläisten investointien rahaliikenneongelmiin liittyvää kohdan 188 § selostuksen mukaista kannanottoa Suomen valtiovarainministerille ja tiede- ja kulttuuriministerille.

Perustelut:

- EU:n kaikki neljä pakotetta sitovat Suomea
- Venäläisten yritysten kansainvälinen rahaliikenne edellyttää, että yrityksellä on asiakkuus kansainvälisessä pankissa.
- Lisäksi venäläisellä yrityksellä tulee olla kansainväliset tilintarkastusstandardit täyttävä tilintarkastusmenettely. Näillä kahdella asialla saavutetaan uskottavuus ja luotettavuus kansainvälisessä yritysmaailmassa.
- Suomalaiset pankit edellyttävät, että siirrettävän rahan alkuperä tulee olla selvillä, tätä selvitystyötä on vaikeuttanut Venäjän erittäin tiukka ns. tietosuojalaki eli GRPRS asetukset, jotka ovat joissakin kohdin tiukempia kuin EU:n vastaavat, mikä ei ole mahdollistanut

tietojen välittämistä Suomessa olevalle pankille. Tällöin tilien avaukset ja lainojen saaminen takkuavat.

- Mikäli venäläisen yrityksen hallituksessa tai vastuupaikoilla on suomalainen henkilö, tämä mahdollistaa pankkitilin avaamisen Suomessa.

Venäläiset ja muut ulkomaiset yritykset ovat tervetulleita Savonlinnaan. Yrityksen tuloksellinen toiminta yrityksen itsensä kannalta edellyttää, että yritys noudattaa rahaliikenteeseen liittyviä velvoitteita.

Lopuksi, Savonlinnan kaupungin ei tule puuttua venäläisten eikä muidenkaan ulkomaisten yritysten rahoitusongelmiin, koska ne ovat ratkaistavissa yrityksen /yhteisön rahaliikenteeseen liittyvien velvoitteiden täyttymisellä."

Puheenjohtaja totesi, että Sanna Metsälän esitys raukesi kannattamattomana.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kaupunginjohtajan esityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli asiassa suoritettava äänestys.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä kaupunginjohtajan esityksen puolesta annettiin 6 jaa -ääntä (Backman Anja, Kristiansson Olli-Pekka, Kukkonen Juha, Makkonen Aila, Suomalainen Tuukka ja Torikka Kirsi) ja Seija Puputin esityksen puolesta 5 ei -ääntä (Kosonen Lauri, Metsälä Sanna, Piironen Eero, Puputti Seija ja Stenberg Eija).

Päätös: Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen kaupunginjohtajan esityksen.

Tiedoksi: Valtiovarainministeri
Tiede- ja kulttuuriministeri
Suomen Pankki, pääjohtaja Olli Rehn

ministereiden avustajat:
Kari Jääskeläinen
Satu Mäki-Lassila
Ann-Mari Kemel